

Ny svensk Lyrik

Gunnar Ekelöf. Köp den blindes sång. Albert Bonniers förlag. 84 S. Kr. 4,25 (sp.)

Nils Ferlin: Goggles. Albert Bonniers förlag. 152 S. Kr. 4,75 (sp.).

Astronomerne ved nøjagtigt, hvor hurtigt Solens flyvende Lys naar Jord og Maane. Det er heller ikke nogen Hemmelighed, at det varer tyvé Solaar. Inden en svensk Lyriker bliver „berømt“ hinsides Øresund, der ifølge Carl Plougs skandinaviske Tyrkertro — og alt far optimistiske Spaadom — er „en gængende Landevej . . . en Grænse, der skiller os“.

Svensk Lyrik efter Gustaf Fröding er desværre et hidtil uopdaget Terræn paa Landkortet, og hvis — f. Eks. — Pär Lagerkvist har Skyggen af et Navn i Danmark, er det som Dramatiker. Men — han er ikke desto mindre den skjulte Kraftkilde i moderne svensk Lyrik. Haade de akademiske Veraemagere (Hjalmar Gullberg, Johannes Edfeldt) og de „Livsdyrkere“ (Gunnar Ekelöf, Artur Lundkvist), der har eksperimenteret med Surrealismens Drømmeteorier, Automatskrift og „ukontrollerede“ Associationer, staar, mere eller mindre, i Gæld til Pär Lagerkvist og hans poetiske Helvedsvisioner. De lider alle af den melankolske Syge og hjemsdages af Angst og mange Slags Plager. Men Angsten er Troens Forgaard, fordi deres Livslede er en Slags Religion og religiøst inspireret!

Naar Gunnar Ekelöf i sin nye Digt-samling: Köp den blindes sång beskriver Fornæret og Himlens drivende Skyer i en søgtmodig Elegi:

Söndagsafton
och klockklang över staden . . .
Öch genom det öppna fönstret
ljudet av steg på gatan.
steg i den knastrande sanden
som vinterhalkan lämnade kvar
när den smälte . . .

Gunnar Ekelöf

Se, det våras åter
fast du gav allting förlorat!
Se dropparna skimrar och skälver
ytterst på trädens grenar!
Se, ljuset, de strålande molnen
och känn: Du lever!

er Verset en melankolsk Salme om Efteraar, Nat og Tro:

Ja, det skall höstas igen
hur mycket det än har vårats!

Tålmod fattas oss människor,
vi har ingen tid att vänta,
men runt om oss alla ar mörker
och mörkret har gott om tid:
Solar och stjärnor är hjulen
som driver evighetsuret
— sakta, oändligt sakta
förändras allt
till evigt detsamma.

Hvis han glæder sig over Solen, glemmer han ikke de lange, truende Skygger. Og naar han tegner et lyrisk Landskab paa Papiret, er det som Reges skjult bag en forinildende Taaqe eller dækket af et „velsignet“ og mystisk Mørke.

Gunnar Ekelöfs Vers er undertiden lidt for profetiske og drømmende („Flyktling“, „Världspolska“); men han

er en sjælden lyrisk Begavelse, for hvem Sproget ikke blot er Ord og sorte Skriftegn, men ogsaa en magisk Kunst. Det høres, mærkes, smages og lugtes haade i hans bedaarende Naturlyrik og i de kloge Vers, der „jager efter en Mening i Tilværelsen.“ Lad os — som Bevis — citere „Sensommer“:

Så blir det lördagskväll igen och bastun
eldas
och röken stiger över björkarna
stillhet
och mänskorörter ljuder i ett nära fjärran . . .

Kväll — och snart natt
med syrsor under huvudkudden . . .
Och månen låner ljus åt alla ting,
åt vart och ett för sig,
och varje strå står stilla för sig självt,
tar bömjukt emot med huvudet böjt.
Och den som ännu innan sängdags går
en stund

för goda drömmars skull
skall lära tacksamhet . . .

eller et Brudstykke af Titeldiget: „Köp den blindes sång“, hvor han, paa en fortræffelig Maade, „lydmaler Byens Larm, Duft og Sommer:

Och gatans duvor-piockar
och lockar och pockar
och bugar djupt og niger,
bestiga och bestiger
för sommarn är nära,
och allt står i blom.
Och sommaren randas
och kvava dofter blandas
av asfalt och tjära
med doft av gatans lindar,
och trottoarn blir tom.
Och åskvädren multrar
och tornuren slår
och dagarna går,
tills hostvindar susar
och höstlöv skräpar
och staden åter bullrar
och galan åter brusar
och spårvagnen släpar
sin samma melodif
och samma bilar rusar
med samma människor i
förbi, förbi, förbi . . .

*

Nils Ferlin.

Nils Ferlin, der allerede har udgivet adskillige Digtsamlinger („Barfotabarn“, „En döddansares visor“), har — foruden Pär Lagerkvist — mange andre Aner i svensk Lyrik.

Hans Vers, der gerne vil være folkelige og naive, har mere Melodi end Gunnar Ekelöfs. De fortæller — frit efter Gustaf Fröding eller Dan Andersson — en belærende Historie; giver et melankolsk-fornøjet Portræt af Gaardsangeren, Markedsgøgleren, Digteren og mange Slags færende Folk eller gør sig spottende og rasende over Kræmmeren, der er hæderlig — i Fjorten Dage af Angst for Kometen og Jordens Undergang:

Järtecken, sade man till slut
— en rackare att tänka! —
Nu blåstes nådatiden ut,
nu är det dags att tänka!
Nu är det tid att handla rätt
mot mor- och faderlösa,
och garda sej på alla sätt
och varda religiösa.

Så satte de sej ned med fart
vid brillor och postillor
och suckade så tungt og rart
om världens vreda villor

De bugade för fattigjon
som förr för tjocka magar
och vägde rätt i handelsbon
i nästan fjorton dagar...

Nils Ferlin, hvis Digte er galgenhumoristiske og — tilsyneladende — Improvisationer, gemmer sin Livsdræk bag Klovnens Maske og overdøver Sorgen med en klimrende Viso af Guitar . . . for at man ikke skal mærke hans „brustennet och hunger“ Saadan digter han om sin døde Moder. Koldt, men hjertevarmt:

Då hyrde de mej hos Gråt & Skratt
en cylinderhatt.

Darunder lyste på övligt sätt
en vit rosett.

En orgel sjöng och en vacker röst
ljög tro och tröst.

En orgel sjöng och min själ var hel
som min blick var stel.

Min blick var stel och min själ var
stum

för tid och rum.

Så sänkte de henne i elden ned
till köld och fred . . .

og i Bogens næstsidsste Vers: „Med sitt rödaste bläck“ tegner han baade sit forbavsede Verdensbillede og et ydmygt Selvportræt — af Gøgleren, der „stammer og intet ved

Med sitt rödaste bläck, under dagarnas
lopp
har Vår herre på lek ritat stjärnorna
opp,

det är bilder för barn:

Det är bilder för stora och bilder för
små

desse gåtor som Salomon grubblade på.
Det är dikter i eld.

Tusen dikter i eld tar min andedrækt
ner,
jag stapplar och slammer och vet ej
mer.

— En gycklare är jag — ett torkat trä,
en kvidande hund och ett barn på knä.

Baade Gunnar Ekelöf og Nils Ferlin er mere end et Løfte i moderne svensk Lyrik. De fortjener at læses — ogsaa paa denne Side af Carl Plougs Öresund.

K. E.